

TALOUSARVIOALOITE 906/2010 vp

Määrärahan osoittaminen kansallisen ihmisoikeusinstituution perustamiseen

Eduskunnalle

Suomalaisten viranomaisten ja kansalaisten keskuudessa vallitsee huomattava tietämättömyys kansainvälisesti tunnustetuista ihmisoikeuksista sekä valtion ja osin kuntienkin velvollisuudesta toteuttaa niitä. Perus- ja ihmisoikeuspolitiikan kehittämiseksi Suomeen tulisikin perustaa ns. Pariisin periaatteiden mukainen kansallinen itsenäinen ja riippumaton ihmisoikeusinstituutio, jota on monien keskeisten tahojen toimesta peräänkuulutettu. Esimerkiksi perustuslakivaliokunta piti eduskunnan oikeusasiamiehen vuoden 2007 kertomuksesta antamassaan mietinnössä (PeVM 4/2009 vp) tärkeänä, että hanketta viedään ripeästi eteenpäin. Oikeusministeriö on 26.6.2009 asettanut työryhmän, jonka tehtävänä on selvittää mahdollisuudet perustaa Suomeen kansallinen ihmisoikeusinstituutio.

Muodostettavan kansallisen ihmisoikeusinstituution tehtävänä olisi edistää mahdollisimman laaja-alaisesti perus- ja ihmisoikeuksia. Tehtävänkuvaukseen kuuluisi muun muassa ihmisoikeuskoulutuksen ja -kasvatuksen sekä ulkoisen tiedottamisen tehostaminen, ihmisoikeuksia koskevan tietopankin luominen ja ylläpito, vastuu määräajoin laadittavasta raportista Suomen pe-

rus- ja ihmisoikeuksien tilasta sekä esitysten ja lausuntojen antaminen perus- ja ihmisoikeuksien parantamiseksi mukaan lukien lainsäädäntöhankkeiden ihmisoikeudenmukaisuuden ennakkovalvonta.

Instituution riippumattomuus tarkoittaisi oikeudellista, taloudellista sekä operationaalista autonomiaa, joka voidaan taata lainsäädännöllä. Valtiovallan tai muun julkisen tai yksityisen tahon ei pitäisi sekaantua ihmisoikeusinstituution hoitamien asioiden valmisteluun tai päätöksentekoon. Ihmisoikeusinstituutio voisi kuitenkin toimia läheisessä yhteistyössä viranomaisten kanssa. Riippumattomuuden takaamiseksi kansallisen ihmisoikeusinstituution ei tulisi toimia minäkään ministeriön yhteydessä tai edes oikeusasiamiehen kanslian alaisena, vaikka se synergiasyistä olisikin loogista perustaa oikeusasiamiehen kanslian yhteyteen.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2011 talousarvioon momentille 21.20.01 lisäyksenä 400 000 euroa kansallisen ihmisoikeusinstituutin perustamiseen.

Helsingissä 20 päivänä syyskuuta 2010

Jacob Söderman /sd